

अध्याय पहिला प्रारंभ

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

जयजयाजी उदारकीर्ती । जयजयाजी प्रतापज्योती ।
जयजयाजी हे गणपती ! । गौरीपुत्रा मयूरेश्वरा ! ॥१॥

कार्यारंभीं तुझे स्मरण । करित आले जन ।
मोठमोठाले विद्वान । साधुसंत सत्पुरुष ॥२॥

तुझ्या कृपेची अगाध शक्ती । विघ्ने अवर्धीं भस्म होतीं ।
कापुसाचा पाड किती । अग्नीपुढें दयाघना ! ॥३॥

म्हणून आदरें वंदना । करीतसे मी तुझ्या चरणा ।
सुरस करवी पद्य रचना । दासगणूच्या मुखानें ॥४॥

मी अज्ञान मंदमती । नाही काव्यव्युत्पत्ति ।
परी तूं वास केल्या चित्तीं । कार्य माझें होईल हें ॥५॥

आतां आदि माया सरस्वती । जी ब्रह्माची होय प्रकृती ।
जी कविवरांची ध्येयमूर्ती । ब्रह्मकुमारी शारदा ॥६॥

त्या जगदंबेकारण । असो माझें साष्टांग नमन ।
मी लेकरुं आहे अजाण । अभिमान माझा धरावा ॥७॥

तुझ्या कृपेची अगाध थोरी । पांगळाही चढे गिरी ।
मुका सभेमाझारीं । देई व्याख्यान अस्खलित ॥८॥

त्या तुझ्या कीर्तीला । कमीपणा न आणी भला ।
साह्य दासगणूला । ग्रंथरचनेस करी या ॥९॥

आतां हे पुराणपुरुषा । पांडुरंगा पंढरीशा ।
सच्चिदानंदा रमेशा । “पाहि माम्” दिनबंधो ॥१०॥

तूं सर्वसाक्षी जगदाधार । तूं व्यापक चराचर ।
कर्ता करविता सर्वेश्वर । अवघे कांहीं तूंच तू ॥११॥

जग, जन आणि जनार्दन । तूंच एक परिपूर्ण ।
सगुण आणि निर्गुण । तूंच कीं रे मायबापा ॥१२॥

ऐसा तुझा अगाध महिमा । जो न कळे निगमागमा ।
तेथें काय पुरुषोत्तमा । या गणूचा पाड असे ॥१३॥

रामकृपा जेव्हां झाली । तेव्हा माकडां शक्ति आली ।
गोप तेही बनले बली । यमुनातीरीं गोकुळांत ॥१४॥

तुझी कृपा व्हाया जाण । नाहीं धनाचें प्रयोजन ।
चरणीं होतां अनन्य । तूं त्यातें साह्य करिशी ॥१५॥

ऐसा संतांनीं डांगोरा । तुझा पिटला रमावरा ।
म्हणून आलो तुझ्या द्वारां । आतां विन्मुख लावूं नको ॥१६॥

हें संतचरित्र रचावया । साह्य करी पंढरीराया ।
माझ्या चित्तीं बसोनिया । ग्रंथ कळसा नेई हा ॥१७॥

हे भवभवान्तक भवानीवरा । हे नीलकंठा गंगाधरा ।
ओंकाररुपा त्र्यंबकेश्वरा । वरदपाणी ठेवा शिरीं ॥१८॥

तुझें साह्य असल्यावर । काळाचाही नाहीं दर ।
लोखंडासी भांगार । परीस करुन ठेवीतसे ॥१९॥

तुझी कृपा हाच परीस । लोखंड मी गणूदास ।
साह्य करी लेंकरास । परतें मजला लोटूं नको ॥२०॥

तुला अशक्य कांही नाही । अवघेंच आहे तुझ्या ठायीं ।
लेंकरासाठीं धांव घेई । ग्रंथ सुगम वदवावया ॥२१॥

माझ्या कुळीची कुलदेवता । कोल्हापुरवासिनी जगन्माता ।
तिच्या पदी ठेवितों माथा । मंगल व्हाया कारणें ॥२२॥

हे दुर्गे तुळजे भवानी । हे अपर्णे अंबे मृडानी ।
ठेवी तुझा वरदपाणी । दासगणूच्या शिरावर ॥२३॥

आतां वंदन दत्तात्रया । पाव वेगीं मसीं सदया ।
गजाननचरित्र गाया । प्रसादासह स्फूर्ति दे ॥२४॥

आतां शांडिल्यादि ऋषीवर । वसिष्ठ गौतम पाराशर ।
ज्ञाननभीं जो दिनकर । त्या शंकराचार्या नमन असो ॥२५॥

आतां अवध्या संतमहंता । नमन माझें सर्वथा ।
दासगणूच्या धरुन हाता । ग्रंथ करवा लेखन ॥२६॥

गहिनी निवृत्ति ज्ञानेश्वर । श्रीतुकाराम देहूकर ।
हे भवाब्धीचें तारुं थोर । त्या श्रीरामदासा नमन असो ॥२७॥

हे शिर्डीकर साई समर्था । वामनशास्त्री पुण्यवंता ।
दासगणूसी अभय आतां । तुमचें असो द्या संत हो ॥२८॥

तुम्हां अवघ्यांच्या कृपेनें । मी हें करीन बोलणे ।
दासगणू मी तुमचें तान्हें । कठोर मजविषयीं होऊं नका ॥२९॥

जी कां खरी माय असते । तीच बोलाया शिकविते ।
तुमचें माझें असे नातें । मायलेंकापरी हो ॥३०॥

लेखणी काढी अक्षर । परी तो तिच्यांत नाही जोर ।
ती निमित्तकारण साचार । लेखनरूपी कार्याला ॥३१॥

दासगणू लेखणी येथ । तुम्ही धारण करा ती अवघे संत ।
ग्रंथ रचवा रसभरित । हीच आहे प्रार्थना ॥३२॥

आतां श्रोते सावधान । संतकथेचें करा श्रवण ।
करोनिया एकाग्र मन । निजकल्याण व्हावया ॥३३॥

संत हेच भूमिवर । चालते बोलते परमेश्वर ।
वैराग्याचे सागर । दाते मोक्षपदाचे ॥३४॥

संत हेच सन्नीतीची । मूर्ति होय प्रत्यक्ष साची ।
संत भव्य कल्याणाची । पेठ आहे विबुध हो ॥३५॥

त्या संतचरित्रास । श्रवण करा सावकाश ।
आजवरी ना कवणास । संतांनीं या दगा दिला ॥३६॥

ईश्वरी तत्वाचे वाटाडे । संत हेचि रोकडे ।
अमोघ ज्ञानाचे ते गाडे । भरले असती प्रत्यक्ष ॥३७॥

संतचरणीं ज्याचा हेत । त्यांचा ऋणी रुक्मिणीकांत ।
आतां मलरहित करा चित्त । गजाननचरित्र ऐकावया ॥३८॥

भरतखंडामाझारीं । संत झाले बहुतापरी ।
ही न पर्वणी आली खरी । अवांतर देशाकारणें ॥३९॥

जंबुद्वीप हें धन्य धन्य । आहे पहिल्यापासोन ।
कोणत्या सुखाची ही वाण । येथें न पडली आजवरी ॥४०॥

याचें हेच कारण । या भूमीस संतचरण ।
अनादि कालापासोन । लागत आले आहेत कीं ॥४१॥

नारद, ध्रुव, कयाधूकुमर । उद्धव, सुदामा, सुभद्रावर ।
महाबली अंजनीकुमर । अजातशत्रू धर्मराजा ॥४२॥

शंकराचार्य जगद् गुरु । जे पदनतांचे कल्पतरु ।
जे अध्यात्मविद्येचे मेरु । याच देशीं झाले हो ॥४३॥

मध्व-वल्लभ-रामानुज । यांचा ऋणी अधोक्षज ।
ज्यानें धर्माची राखिली लाज । निज सामर्थ्य दावोनिया ॥४४॥

नरसीमेहता तुलसीदास । कबीर कमाल सुरदास ।
गौरंग-प्रभूच्या लीलेस । वर्णन करावें कोठवरी ? ॥४५॥

राजकन्या मिराबाई । तिच्या भक्तीस पार नाही ।
जिच्यासाठीं शेषशायी । प्राशिता झाला विषाते ॥४६॥

गोरख मच्छेंद्र जलंदर । जे कां योगयोगेश्वर ।
ज्यांचा नवनाथ भक्तिसार । ग्रंथ असे लीलेचा ॥४७॥

ज्यांनी नुसतीच हरिभक्ति । करुन साधिला श्रीपती ।
ते नामा नरहरी सन्मति । जनी कान्हो संत सखू ॥४८॥

चोखा-सावता-कूर्मदास । दामाजीपंत पुण्यपुरुष ।
ज्यांच्या कारणें बेदरास । गेला महार होऊन हरी ॥४९॥

मुकुंदराज जनार्दन । बोधला निपट निरंजन ।
ज्यांचीं चरित्रें गायन । केलीं मार्गें महिपतींनी ॥५०॥

म्हणून त्यांचीं नांवें येथ । मी न साकल्यें आतां देत ।
नुसते सांगतो वाचा ग्रंथ । भक्तिविजय भक्तमाला ॥५१॥

त्यानंतर जे जे झाले । त्या त्या संतां मी गाइले ।
ग्रंथ असती तीन केले । ते पहा म्हणजे कळेल कीं ॥५२॥

त्या संतांच्या तोडीचा । संत श्रीगजानन साचा ।
या अवतारी पुरुषाचा । प्रभाव खचित लोकोत्तर ॥५३॥

मीं जीं मागें गाईलीं । संतचरित्रें असतीं भलीं ।
तीं सारांशरुपें सांगितलीं । त्रय ग्रंथांतून विबुध हो ॥५४॥

आतां हें सांगोपांग । चरित्र कथितों ऐका चांग ।
मम सुदैवें आला योग । हें चरित्र रचण्याचा ॥५५॥

जो प्रथमतांच मी पाहिला । आकोटासन्निध संत भला ।
तोच मागे राहिला । त्याचें ऐका कारण ॥५६॥

माळा आधीं ओविती । मग मेरुमणी जोडिती ।
तीच आजी झाली स्थिति । ह्या चरित्र रचण्याची ॥५७॥

शेगांव नामें वऱ्हाडांत । ग्राम आहे प्रख्यात ।
खामगांव नामें तालुक्यात । व्यापार चालें जेथ मोठा ॥५८॥

ग्राम लहान साचार । परि वैभव त्याचें महाथोर ।
ज्याचें नांव अजरामर । झालें साधूमुळे जगत्रयीं ॥५९॥

त्या शेगांव सरोवरीं भले । गजानन कमल उदया आलें ।
जें सौरभें वेधितें झालें । या अखिल ब्रह्मांडा ॥६०॥

हा शेगांव खाणीचा । हिरा गजानन होय साचा ।
प्रभाव त्या अवलियाचा । अल्पमतीनें वाणितों मी ॥६१॥

तें आतां अवधारा । गजाननचरणीं प्रेम धरा ।
येणें तुमचा उद्धार खरा । होईल हें विसरूं नका ॥६२॥

गजाननचरित्र मेघ थोर । तुम्ही श्रोते अवघे मोर ।
चरित्ररूपीं वर्षतां नीर । नाचाल वाटे निःसंशय ॥६३॥

शेगांवचे पौरवासी । परम भाग्याचे निश्चयेंसी ।
म्हणून लाभले तयांसी । गजानन हें संतरत्न ॥६४॥

जेव्हा करावें लागे पुण्य । तेव्हाच लाभती संतचरण ।
संतश्रेष्ठ देवाहून । येविषयीं शंका नसे ॥६५॥

रामचंद्र पाटलांनीं । केली माझी विनवणी ।
पंढरी क्षेत्रीं येऊनी । कार्तिकीच्या वारीला ॥६६॥

माझ्या मनीं हेत होता । गावें गजानन चरित्रा ।
परी त्याची तत्त्वतां । संगत नाही लागली ॥६७॥

त्या माझ्या वासनेची । पूर्तता करण्यासाठी ।
केली रामचंद्राची । योजना या समर्थें ॥६८॥

खच्या संताचें धोरण । न कळे कोणालागोन ।
महापुरुष गजानन । आधुनिक संत चूडामणी ॥६९॥

या महापुरुषाचा । ठावठिकाण कोणचा ।
वा पत्ता त्यांच्या जातीचा । इतिहासदृष्ट्या न लागे कीं ॥७०॥

जेवीं ब्रह्माचा ठावठिकाण । न कळे कोणालागून ।
ते ब्रह्मास पाहून । निश्चय त्याचा करणें असे ॥७१॥

जो कां हिरा तेजमान । पूर्णपणें असे जाण ।
तेज त्याचें पाहोन । ज्ञाते तल्लीन होती कीं ॥७२॥

तेथें त्या हिच्याची ची । खाण आहे कोणची ।
हें विचारीं आणण्याची । गरज मुळीं राहात नसे ॥७३॥

ऐन तारुण्याभीतरीं । गजानन आले शेगांवनगरीं ।
शके अठराशाभीतरीं । माघ वद्य सप्तमीला ॥७४॥

कोणी कोणी म्हणती जन । श्रीसमर्थांचे जें कां स्थान ।
त्या सज्जनगडाहून । या देशीं आले हे ॥७५॥

परि याला पुरावा । सबळ ऐसा नाहीं बरवा ।
परी कांही तरी असावा । अर्थ त्यांच्या म्हणण्यांत ॥७६॥

लोक अवघें भ्रष्ट झाले । नाना यातनें गांजले ।
त्यांच्यासाठीं वाटतें केलें । कौतुक ऐसें समर्थानीं ॥७७॥

जगाचा करण्या उद्धार । गजाननरुपें अवतार ।
धरुन आले महीवर । पुन्हा समर्थ सिद्धयोगी ॥७८॥

कोणत्याही कलेवरी । योगीपुरुष प्रवेश करी ।
ऐसा प्रकार भूमीवरी । जगद्-गुरुंनीं केला असे ॥७९॥

गोरख जन्मला उकिरड्यात । कानीफा गजकर्णांत ।
चांगदेव नारायण डोहांत । योनीवांचून प्रगटले ॥८०॥

तैसेंच येथें कांहीतरी । झालें असावें निर्धारिं ।
गजाननासी अंगें सारीं । होतीं योगाची अवगत ॥८१॥

हें त्यांच्या लीलेवरुन । पुढे कळेल तुम्हां लागून ।
योगाचें अगाध महिमान । त्याची सरी न ये कोणा ॥८२॥

शेगांवी माघमासीं । वद्य सप्तमी ज्या दिवशी ।
हा उदय पावला ज्ञानराशी । पदनतातें तारावया ॥८३॥

त्या वेळची तुम्हां कथा । सांगतो मी ऐका आतां ।
एक भाविक गृहस्थ होता । नाम ज्याचें देविदास ॥८४॥

हा देविदास सज्जन । पातूरकरांचा वंशज जाण ।
शाखा ज्याची माध्यंदिन । मठाधिपती होता तो ॥८५॥

त्याच्या एका मुलाची । ऋतुशांति होती साची ।
त्यानिमित्त भोजनाची । तयारी होती त्याचे घरा ॥८६॥

उष्टया पत्रावळी रस्त्यावर । टाकिल्या होत्या साचार ।
घराचिया समोर । त्या देविदास विप्राच्या ॥८७॥

तो गजानन समर्थसिद्धयोगी । बसले होते तया जागीं ।
एक बंडी होती अंगी । जुन्या पुराण्या कापडाची ॥८८॥

कोणत्याहि उपाधीचें । नांव नव्हतें जवळीं साचें ।
पात्र पाणी प्यावयाचें । होता एक भोपळा ॥८९॥

कच्ची चिलीम हातांत । जी होती तयांची स्वकृत ।
कुंभाराच्या भट्टीप्रत । जिनें नव्हतें पाहिलें ॥९०॥

नासाग्र दृष्टि मुद्रा शांत । तपोबल अंगी झळकत ।
प्राचीच्या बालरवीवत् । वर्णन किती करावें ॥९१॥

मूर्ति अवधी दिगंबर । भाव मावळला आपपर ।
आवडनिवड साचार । राहिली न जवळी ज्याच्या ॥९२॥

ती समर्थांची स्वारी । बैसोनिया रस्त्यावरी ।
शोधन पत्रावळींचे करी । केवळ निजलीलेनें ॥९३॥

शीत पडल्या दृष्टीप्रत । तें मुखी उचलुनी घालीत ।
हे करण्याचा हाच हेत । अन्नपरब्रह्म कळवावया ॥९४॥

कां कीं गर्जोन सांगे श्रुती । अन्न हेंच ब्रह्म निगुती ।
“अन्नम् ब्रह्मेति” ऐसी उक्ती । उपनिषदांठायीं असे ॥९५॥

त्याची पटवावया खूण । शितें वेंचती दयाघन ।
त्याचा सामान्य जनालागून । भावार्थ तो कळला नसे ॥९६॥

बंकटलाल आगरवाला । होता रस्त्यानें चालला ।
त्याने हा प्रकार पाहिला । आपल्या त्या स्नेह्यासह ॥९७॥

दामोदरपंत कुलकर्णी । त्याच्या स्नेह्याचे नांव जाणी ।
दोघें तो प्रकार पाहोनी । आश्चर्यचकित जाहले ॥९८॥

आणि एकमेकांप्रत । बोलूं लागले ऐसें सत्य ।
कीं याची करणी विपरीत । वेडयापरी दिसतसे ॥९९॥

हा अन्नार्थी जरी असतां । तरी पात्र मागून घेता ।
देवीदासही यातें देता । कां की तोही सज्जन ॥१००॥

द्वारीं आलेला याचक । लावीं ना सुज्ञ परत देख ।
कांही न चाले तर्क । कृतीवरुनी याच्या ह्या ॥१॥

बंकटलाल म्हणे पंतासी । ऐसेच उभें रस्त्यासी ।
आपण राहूं यत्कृतीसी । अजमावयाकारणें ॥२॥

खरे साधु पिशापरी । जर्गीं वागती वरवरी ।
ऐसी व्यासाची वैखरी । बोलली आहे भागवतात ॥३॥

कृतीनें हा दिसे वेडा । परी वाटे ज्ञानगाडा ।
वा विमल ज्ञानाचा हुडा । असावा कीं प्रत्यक्ष ॥४॥

ऐसा विचार परस्पर । करुं लागले साचार ।
रत्न असतां समोर । पारखी तोच जाणे त्या ॥५॥

पथे हजारो लोक गेले । परी न कोणी पाहिले ।
या दोघांवांचून भले । याचा विचार करा हो ! ॥६॥

हिरे गारा एक्या ठायीं । मिसळल्या असती जगा ठायीं ।
पारखी तो निवडून घेई । गार टाकून हिच्यातें ॥७॥

प्रथमता तो पुढे झाला । बंकटलाल आगरवाला ।
गजाननासी विचारण्याला । विनयानें येणें रीतीं ॥८॥

ह्या पत्रावळीच्या शोधना । कां हो करितां कळेना ।
क्षुधा असेल आपणां । तरी तरतूद करुं अन्नाची ॥९॥

त्यानें ऐसें विचारिलें । परि न उत्तर मिळालें ।
नुसतें वरी पाहिलें । उभयतांच्या मुखाकडे ॥११०॥

तो सतेज कांती मनोहर । दंड गर्दन पिळदार ।
भव्य छाती दृष्टि स्थिर । भृकुटी ठायीं झाली असे ॥११॥

निजानंदीं रंगलेला । ऐसा योगी पाहिला ।
मौनेच नमस्कार केला । चित्तीं संतोष पावोनियां ॥१२॥

देविदासबुवासी । सांगू लागले प्रेमेसीं ।
तुम्ही पात्र वाढून वेगेंसी । आणा एक बाहेर ॥१३॥

देविदासें तैसें केलें । पक्वान्नांनीं भरलेलें ।
पात्र आणून ठेविलें । द्वारासमोर स्वामींपुढे ॥१४॥

ठेविलेल्या पात्रावरी । भोजना बैसली समर्थस्वारी ।
चवी न कशाची अंतरी । अणुमात्र उरली असे ॥१५॥

अनुपम ब्रह्मरसाला । जो पिऊन तृप्त झाला ।
तो कां मागतो गुळवण्याला । मिटक्या मारीत बैसेल ? ॥१६॥

जो सार्वभौम नृपवर । झाला असे साचार ।
अशा नरासी जहागीर । मिळाल्यासी प्रेम नुपजे ॥१७॥

अवर्धी पक्वान्नें एक केलीं । आवडनिवड नाही उरली ।
जठराग्नीची तृप्ति केली । दोन प्रहरच्या समयाला ॥१८॥

बंकटलाल तें पाहून । पंतासी करी भाषण ।
ह्या वेडा म्हणालो आपण । ती निःसंशय झाली चुकी ॥१९॥

सुभद्रेसाठी द्वारकेला । अर्जुन ऐसाच वेडा झाला ।
व्यवहाराचा विसर पडला । करुं लागला भलभलतें ॥१२०॥

तैसाच हा ज्ञानजेठीं । मुक्तिरूप सुभद्रेसाठीं ।
वेडा झाला कसवटी । याची आता घेणें नको ॥२१॥

धन्य आपुले शेगांव । दृष्टी पाहिला योगीराव ।
“निरिच्छा” हा जहागीरगांव । दिला हरीने जयाला ॥२२॥

सूर्य माध्यान्हीं आला । भाग भूमीचा तप्त झाला ।
पांखरे ही आश्रयाला । जाऊन बैसलीं वृक्षावरी ॥२३॥

ऐशा भर उन्हात । हा बैसला आनंदात ।
हा ब्रह्मची होय साक्षात् । भय ना कशाचें उरलें या ॥२४॥

हा जेवला यथेच्छपणीं । तुंब्यामध्ये नाहीं पाणी ।
तें पंता या लागुनी । आपण देऊं आणून ॥२५॥

पुसूं लागले दामोदर । तुंब्यामध्ये नाहीं नीर ।
मर्जी असल्या हा चाकर । पाणी द्याया तयार असे ॥२६॥

ऐसे शब्द ऐकिले । समर्थांनी हास्य केले ।
उभयतांसी पाहून वदले । तें ऐका सांगतो ॥२७॥

तुम्हां गरज असेल जरी । तरी आणून घाला वारी ।
एक ब्रह्म जगदांतरीं । ओतप्रोत भरलें असें ॥२८॥

तुम्ही आम्ही भेद तेथ । नाहीं उरला यत्किंचित ।
परी जगव्यवहार सत्य । आचरिला पाहिजे ॥२९॥

अन्न भक्षिले देहानीं । म्हणून त्या पाहिजे पाणी ।
हा व्यवहार चतुरांनी । अवश्य पाहिजे जाणिला ॥३०॥

म्हणून तुमच्या चातुर्यासी । गरज असल्या तुम्हां साची ।
तरतूद करा पाण्याची । म्हणजे अवघें संपलें ॥३१॥

हें भाषण ऐकतां । दोघे हर्षले तत्त्वतां ।
बंकटलाल म्हणे पंता । आपुलें आहे भाग्य धन्य ॥३२॥

पाणी आणण्या दामोदर । घरांत गेले साचार ।
तो इकडे प्रकार । काय घडला तो ऐका ॥३३॥

कूपाचिया शेजारीं । हाळ होता निर्धारीं ।
जेथें जनावरें सारीं । पीत होतीं पाण्याला ॥३४॥

तेथें जाऊन पाणी प्याले । तृप्ततेचे ढेकर दिले ।
तो इतक्यात घेऊन आले । पंत पाणी गडव्यांत ॥३५॥

हां हां तें गढूळ पाणी । समर्था न लावा वदनीं ।
ते जनावरां लागुनी । योग्य आहे प्यावया ॥३६॥

मीं हें पहा आणिलें नीर । गोड निर्मळ थंडगार ।
वासित केलें साचार । वाळा घालून यामध्यें ॥३७॥

ऐसें भाषण ऐकतां । महाराज वदले तत्त्वतां ।
व्यावहारिक अवघ्या कथा । ह्या न सांगा आम्हां तुम्ही ॥३८॥

हें अवघे चरचर । ब्रह्मे व्याप्त साचार ।
तेथें गढुळ, निर्मळ, वासित नीर । हे न भेद राहिले ॥३९॥

पाणी तरी तोच आहे । निर्मळ गढुळ तोच पाहे ।
सुवास कुवास दोन्ही हें । रुप त्याचें निःसंशय ॥१४०॥

पिणाराही वेगळा । त्यापासून ना निराळा ।
ईश्वराची अगाध लीला । ती कळे या नरजन्मीं ॥४१॥

तें दिलें टाकून । व्यवहारीं गोविलें मन ।
यांचेच करा सदा मनन । कशापासून जग झालें ॥४२॥

ऐसी ऐकतां समर्थवाणी । दोघे गेले गहिवरोनी ।
अनन्यभावे समर्थचरणीं । लोळावया तयार झाले ॥४३॥

तो त्यांचा जाणोन हेत । महाराज निघाले पळत पळत ।
वायूच्या त्या गतिप्रत । अडथळा जर्गीं कोण करी ? ॥४४॥

यापुढील कथा पाही । निवेदन होईल द्वितीयाध्यायीं ।
अवधान द्यावें लवलाही । त्या श्रवण करावया ॥४५॥

हा गजाननविजय ग्रंथ । आल्हादवो भाविकांप्रत ।
हेंच विनवी जोडोन हात । ईश्वरासी दासगणू ॥१४६॥

शुभं भवतु ॥ श्रीहरिहरार्पणमस्तु ॥
॥ इति श्री गजानन विजय ग्रंथस्य प्रथमोऽध्यायः ॥

@@@@@